

Transcriptie Jan Dekker 10 juli 2019

Deze transcriptie is leesbaar gemaakt. Daarvoor zijn irrelevante gedeeltes weggelaten.

00:00:01

Interviewer: Ik zit hier met Jan Dekker, geboortjaar 1950. We zitten hier in de voormalige PTT bunker en het is vandaag 10 juli 2019. Ik ga je wat vragen stellen over waarvoor de bunker werd gebruikt, wat jouw rol en functie was en wellicht ook nog over Alkmaar.

00:00:31

Interviewer: Ik ben heel benieuwd waar deze bunker precies voor was gebouwd?

00:00:36

Jan Dekker: De bunker was gebouwd om in tijd van calamiteiten tijdens de Koude Oorlog de gebieden in stand te kunnen houden voor noodgevallen, voor politie, brandweer en burgemeesters. Dus voor de hogere leiding zeg maar. Dat de communicatie door kon gaan bij verstoringen en dus de communicatie konden herstellen.

00:01:03

Interviewer: Dit gebouw stond er al? Is er later een bunker onder gebouwd?

00:01:06

Jan Dekker: Dit gebouw is in 1972 geopend. De bouw zal een tijd daarvoor zijn gestart. Maar de bunker ligt ook tussen het gebouw in. Daarvoor zaten we op de Kwakelkade in Alkmaar, dat is net achter het nieuwe winkelcentrum. In het begin heette het Nucleair Onderkomen en later, nadat het nucleaire een beetje begon weg te vagen, werd het Nood Communicatie Onderkomen.

00:01:59

Interviewer: Was dit een handcentrale?

00:02:05

Jan Dekker: In de ruimte achter ons stonden de twee korten(?)posten. Net zoals in de vroege tijd waren dat vrouwelijke telefonistes. Die zagen een klepje vallen en zij stopten daar een stokje in. En dan werd het doorverbonden met een ander poortje naar het andere punt. Dan hadden die twee uiteinden verbinding met elkaar. Volgens mij zijn die posten nooit gebruikt. Die zijn volgens mij nieuw geplaatst en die zijn nooit operationeel geweest. Daar waren uiteraard wel verbindingen dat het gebruikt kon worden, maar zoals wij dat deden dan werd er een apart toestel neergezet dat verbonden was via de verbinding door het gebouw in want hier zit een district centrale. En dan via de centrales die daar tussen liggen gingen we verbinding leggen met een andere gemeente.

00:03:02

Interviewer: En weet je ook hoeveel verbindingen er waren?

00:03:06

Jan Dekker: Dat durf ik niet te zeggen. Ik weet wel dat er atoom/explosie vrije kabels waren. En het gerucht ging dat die kabels stopte bij de poort en daarna gingen ze over op gewone kabels. Hoeveel verbindingen er waren weet ik niet. Ik weet wel, dat was ook een vraag over de bunker van de Heul, maar voor zover ik weet werden deze bunkers alleen gebouwd in district centrales, dus in de grotere centrales. Misschien een uitzondering daargelaten, maar hier zat hij

dus alleen onder deze centrale. Alle verbindingen hierboven waren desnoods door de deur bereikbaar. Er waren hier n hoop verbindingen. Er was verderop ook een hoofdverdeler. Dat waren explosievrije kabels. Er was een vuilhoofdverdeler, zoals je die noemde, daar kon spanning op gaan staan. Dat was een speciale techniek en die werd er dan vanaf gehaald. Daar weet ik niks van. Ik heb hem wel eens gezien. Dat werd door Den Haag gebouwd op de centrale werkplaats. Aan de andere kant van die muur was er een schone hoofdverdeler en daar werkte wij eventueel aan.

00:04:24

Interviewer: En jij hebt hier gewerkt in de bunker. In welke periode?

00:04:28

Jan Dekker: Ik heb niet vanaf het begin erbij gezeten toen de bunker bemand werd, maar ik heb wel de lokale centrales, dus de lokale huiscentrales, hier gebouwd. Nadat ik die had gebouwd werd gevraagd of ik daar het onderhoud aan wilde plegen. Dat was na een jaar ofzo. Ik denk, maar dat weet ik niet zeker, dat het '73 is geweest. Heb hier gewerkt tot het einde van de Koude Oorlog. Toen kregen wij als bemanning, via de hogere leiding in Haarlem die alles regelde omtrent het gebeuren, de vraag wat wij met deze bunker wilden gaan doen. We waren hier niet om speelgoed te dienen, maar met een doel te dienen. Als dat doel er niet meer is, dan moeten we stoppen.

00:05:35

Jan Dekker: De centrale die er nog staat is volgens mij de eerste die gebouwd werd.

00:05:48

Interviewer: De eerste gebouwd in Nederland?

00:05:53

Jan Dekker: Ja. Normaal gesproken bouwden we van die centrales 2 soms 3, afhankelijk van de grootte, in de week. Over deze centrale hebben we drie maanden gedaan, het was echt afzien in de bunker want we gingen met regen erin en kwam er met hitte, of andersom. Er zitten geen ramen in de bunker, dus je hebt geen idee wat er buiten gebeurt.

00:06:16

Jan Dekker: En hoe kwam dat nou? We hebben hem instandig (?) gebouwd. Hij hing in een raamwerk. Want als de bom zou vallen dan zou de hele bunker schudden. Dus dan zou dat hele ding stuk gaan. Het werd in een raamwerk opgehangen en dat raamwerk werd door het ontsnappingsluik hierboven met een grote kraan van punt naar beneden gehesen. Althans dat dacht men. Maar hij was te breed voor het luik. Paste er niet door. Was dus een groot raamwerk. Dus die werd ter plaatse in tweeën gesneden. Die ging in twee delen naar beneden en is weer aan elkaar gelast. Op het einde werd er gekeurd door de uitvinders in Den Haag kregen we te horen dat had nooit mogen gebeuren want hij is getest door TNO op de schokbestendigheid en doordat we dat raamwerk doormidden hebben gesneden is ie dus niet meer betrouwbaar. We hebben geen draaiboek hoe dat gebouwd moest worden. Wij bouwden dus de standaard centrale tot we op een gegevens moment dachten dat we klaar waren en gingen toen naar boven. Totdat de chef langskwam met een doos met een stalenraam erin en hij had geen idee waar het voor was, maar was in ieder geval voor de centrale beneden. Dat bleek dus een raamwerk te zijn voor de kiezenkolom. Vroeger was alles elektromechanisch. We moesten de hele centrale weer slopen. Alles weer terug in de dozen, raamwerk erin hangen. Spul weer opbouwen en weer testen. We gingen weer naar boven. Ik heb er nog een zak met beugeltjes erin. We hadden geen

idee waar de beugels voor waren want er was geen gebruiksaanwijzing bij. Dus wij passen en meten, en uiteindelijk ontdekken dat het moest achter de relais. Dus alles eruit moest eruit. Al die relais die erin zaten voorzien van en dat is nog een paar keer gebeurd met bepaalde onderdelen. Op het eind van het ritje zit er normaal gesproken gelijkrichter voor de spanning van het ding. Dat was hier niet het geval. Die moest aangesloten worden op de noodvoorziening van de bunker. Dat is binnendienst. Wij waren van de buitendienst. Er zat een kabel tussen. Bij ons was het de gewoonte dat rood was de plus, en zwart in de kamer was de min. En als het blauw was, dan was blauw de min en zwart de plus. Dat was bij de binnendienst ook zo maar dan net andersom. Dus dat ding werd aangesloten en wij hadden het getest op de gelijkrichter. Dus dat ding is aangesloten en waren eindelijk uit de bunker vandaan gevlucht. En toen kwamen de heren uit Den Haag kijken hoe het eruit zag met een fotoboek hoe alles zou moeten zijn op het eind. En dat hoorden we later, hadden we dat fotoboek maar aan begin gehad waren we sneller klaar geweest. De manager zette het apparaat aan en hoorde plofjes geluid. Hij werd beschoten door (?) uit de verpakking. Wat bleek nu, de binnendienst en de buitendienst hadden de min en de plus verwisseld net als het huishouden. Dat gaat niet goed dus toen mochten we al die elektrolyten nog een keer vervangen. En toen kwamen ze voor de tweede keer weer met het draaiboek. Toen waren we niet zo vrolijk. Daar had ik het onderhoud van.

00:10:09

Interviewer: Want ik begrijp goed dat jij hierboven gewoon op kantoor werkte. Hier in de bunker was jij verantwoordelijk voor de onderhoud van de centrale?

00:10:20

Jan Dekker: Ik zou zeggen dat mijn thuisbasis het kantoor was, maar ik werkte meestal bij de klanten. Medisch Centrum Alkmaar, politiebureaus en brandweerkazernes om daar de apparatuur te maken die wij gebruikte. Bij allerlei bedrijven werkte ik.

00:12:37

Interviewer: Misschien kunnen we even de bunker beschrijven wat er allemaal voor functies zaten?

00:12:56

Jan Dekker: Achter die deur daar zitten de fietsen, de noodvoorziening voor de energie en lucht. Daarachter zat ook een grote bunker voor water achter het beton. Dat liep dood. Vorige keer dat ik hier was zag ik dat je verder door een luik kon kijken. Dat hebben wij nooit gezien. Daar hadden wij niets te zoeken en ga je er ook niet heen.

00:13:20

Jan Dekker: Zitten nu in het restaurant. Daar brachten wij veel tijd door. Het was een echte, hechte ploeg. Hier kregen we ook een cursus en ook over wat de effecten waren van een atoomexplosie, maar net wat we nodig hadden. We hebben wat films gezien van wat het effect was, dus complete verwoesting. Dat is echt gigantisch. Kortom, hier zaten we redelijk veel. De gang, de trappen of rechts, dat was vroeger de voorraadkamer. Aan de andere kant van de trap komen we bij de slaapkamers. Als de verbindingen getest moesten worden, was een hele aardige jongen en hij had een vrij harde stem, en liep door de gangen heen hard te praten. Als je dus lag te slapen in een betonnen bunker, dan sliep je dus niet. Bij de eerste beste oefening kwamen de klachten van dat men niet had geslapen. Het was ook acht uur op, acht uur werken en acht uur pauze, dus drie keer acht uur. Dan had je niet geslapen, dus dat was een probleem. In de voorraadkamer hebben ze een deur gemaakt, dus de muren betonnen muren uitgezaagd. Konden ze dus via die afstemmen of de verbindingen goed waren en ging de deur de bij de slaapkamers

dicht. En dan lag je redelijk rustig te slapen. De man met de luidde stem was Jan Bouman. Dat werd de Jan Bouwmangang.

00:15:46

Interviewer: En dan hebben we de slaapkamers. En dan heb je daar in de hoek volgens mij de verbinding?

00:15:52

Jan Dekker: Eerst krijg je de wasruimte. In de hoek een slaapkamer voor vrouwen. Waar volgens mij misschien één of twee keer een vrouw daar heeft geslapen.

00:16:09

Jan Dekker: Het waren hoofdzakelijk mannen in de bunker dus die sliepen in de andere kamers. Als je het gangpad rechts af gaat, tegenover de mannenslaapkamers, was de ziekenzaal. Daar was ook de zaal waar de commandant en zijn plaatsvervanger sliepen, die sliepen apart. Als je rechtdoor liep langs de slaapkamers had je links een berichtencentrum. Daar kwamen de berichten binnen. Een kamertje verder was het commandocentrum. Die berichten werden dus vanuit het berichtencentrum door een luikje doorgegeven naar het commandocentrum. Dan rechts van het commandocentrum daar was de vuilverdeler. Een kamertje ernaast was de schone hoofdverdeler. Schone hoofdverdeler is een gedeelte waar alle verbindingen zijn met allemaal pinnetjes die moest je daar tussen trekken. Hoofdverdeler, het woord zegt het al, daar verdeelt je dus de verbindingen. In dezelfde ruimte, of er nou een muurtje tussen zat, weet ik niet meer, maar daar stonden ook twee mooie kortenposten(?). Dat zijn zoals vroegere tijd in de jaren twintig met koorden die konden verbinden. Die zijn nooit gebruikt. Die zijn het container ingegaan na afloop. In de post zat ook een soort acceptgirokaart bij met een hendeltje en kon je stempeltjes geven van de tijd. Dat was tijdens het attribuut dat gebruikt werd door ons uit verveling, dan gingen we stempels maken.

00:18:21

Jan Dekker: Daar zijn we weer bij het einde van de gang. Daar heb je ook het befaamde noodluik. We hebben ook met perslucht rondgelopen. Wij hebben het persluchtdiploma officieel gehaald. We kregen les en daar was ook een bemanningslid bij. Daar was een brandweerman bij. Die gaf ons les. Ja, dat heeft ook weken geduurd voordat we alle theorieën doorhadden. Bij de fietsen hingen de persluchtflessen die werden afgevoerd. Op een gegeven moment kregen we een oefening met perslucht. Dan pakte je een fles, we hadden ons eigen masker. Toentertijd had ik al een baard, dus je zet het masker op en moest het strak zitten. Bij mij was het altijd lek door mijn baard. Tot ergernis van de brandweerman die zei: "bij het examen gaat die baard eraf". En die is er ook afgegaan bij het examen. Met die perslucht liepen we rond. Je moest niet vergeten om te kijken wat het metertje aangaf op de fles. Op een gegeven moment ging een fluitje. Je werd dan zenuwachtig. Vaak gebeurde het ook bij de deur met een brancard. In mijn beleving kon de brancard niet recht door de deur, die moest altijd op de zij. Twee mannen met perslucht die de brancard droegen en dan nog iemand met perslucht op zijn buik op de brancard. Die stonden het rechtop naar binnen te wurmen. Dan ging je fluitje. Het was geen pretje.

00:20:28

Jan Dekker: In je persfles zit een bepaalde hoeveelheid lucht. En als je goed kijkt, is de oefening afgestemd op de tijd. Je moet ook de tijd in de gaten houden, dus je moet zorgen dat je genoeg lucht hebt om weer terug te keren in de bunker. Want anders, in tijden van nood, dan haal je de bunker niet meer. En daar trainde de brandweerman om echt op.

00:21:02

Interviewer: Hoe vaak waren jullie hier in de bunker?

00:21:06

Jan Dekker: Meestal eens in de veertien dagen, buiten vakanties om.

00:21:11

Interviewer: En hoe lang waren jullie hier dan?

00:21:13

Jan Dekker: We stopten met werken om 17:00 uur. Dan gingen we in volle vaart naar het Chinese restaurant. Daar mochten we op kosten van de staat Chinees eten, dus dat was natuurlijk een pretje. Als je daar niet van hield kon je naar het Hotel in de Vondelstraat. Dat duurde dan vanaf 19:00 uur en waren de oefeningen duren van 19:00 tot 21:00 uur, dus 2 uur per vanavond. Ik meen dat we daar een vergoeding van 25 gulden voor ontvingen. Dat was een mooi bedrag. Het was gezellig en je leert je collega's op een andere manier kennen.

00:22:04

Interviewer: Je zei dat jullie ook wel sliepen?

00:22:09

Jan Dekker: Ja, we hebben denk ik 2, 3 of 4 oefeningen hier gehad. Dat waren 24 uren oefeningen. Dan gingen we vrijdagmorgen de bunker in en ik meen dat we maandagmorgen weer uit waren. En dat was dus een dag of 3. Dat was 8 uur op (8 uur dienst), acht uur slapen acht uur vrij.

00:22:33

Interviewer: Dan was je echt alleen in de bunker, je kwam er niet uit? Je zag geen daglicht?

00:22:36

Jan Dekker: Degenen die dienst hadden werden opgeroepen en moest je naar de commandopost komen. Dan zeiden ze: "je moet verbinding leggen van het huis (fictief dus) van de burgemeester van Heiloo met de burgemeester van Bergen. Gegevens die zijn er niet. Zoek het maar uit". Dus gingen wij de bunker uit en gingen we naar het adres wat we kregen. Elk huis zit aangesloten op een verdeler (kastje). En dan moest je uitzoeken waar de woning in dat kastje uitkomt. In de woning werd een piepertje uitgezet. Dan ging je naar de kast en ging je alle pennen af om te kijken waar je kwakertje zat. Op een gegeven moment had je hem te pakken en schreef je de gegevens op. De tussenverdelers komt uit in de telefooncentrale. Dus gingen we naar de telefooncentrale in Heiloo bijvoorbeeld en gingen we daar hetzelfde ritueel weer testen. De telefooncentrale van Heiloo zit weer aangesloten op de district centrale en gingen we hierboven testen. Datzelfde ritueel deden we richting Bergen. En zo was je ongeveer 3 uur bezig om verbinding te leggen van Bergen naar A Heiloo.

00:24:33

Interviewer: Maar je ging dus de bunker uit? Maar in geval van gevaar kan dat toch niet?

00:24:42

Jan Dekker: Dat is een mooie anekdote, maar ik maak eerst dit verhaal af en vertel dan hoe we de bunker uitgingen.

00:24:49

Jan Dekker: Op een gegeven moment moesten we twee inductortoestellen installeren, dat zijn toestellen met batterijen en slingers. Maakten we dus verbinding van de ene naar de andere. Dat moesten we hier ook controleren of opgeven. Hoe dat nou geverifieerd werd voordat het echt werkte, dat weet ik eigenlijk niet. Maar het werd gecheckt in de commandobunker of we ons werk hadden gedaan. De telefoon deed het nog gewoon. We waren ook niet bij de burgemeester, maar we waren bijvoorbeeld bij de vrouw van een bemanningslid die was ingezet. Of bij de vrouw van de commandant. Dan belde ze die met de vraag “Heb jij verbinding gehad?” Zo ja, dan was het goed.

00:25:37

Jan Dekker: Op jouw vraag hoe wij naar buiten gingen? De eerste keer gingen wij met perslucht naar buiten. Dat was met mijn vaste maatje Joop Bek. Gingen wij zo'n groene auto zitten. Ik reed, perslucht zat voorop (?). Flessen naast ons. En wij gingen richting Heiloo. Op een gegeven moment werden we door de politie aan de kant gezet. Met de vraag Waar wij in godsnaam mee bezig waren? Met een oefening. Wij legitimatie laten zien. Er waren op een gegeven moment toch wat belletjes binnen gekomen dat er in Alkmaar marsmannetjes in een groen autootje werden gesignaleerd. En daar waren mensen van geschrokken. Wat was er aan de hand? De politie zei dat de perslucht achter in de auto moest en jullie gaan zonder perslucht weer verder. Ja maar dan zijn we dood. Op een gegeven moment wamen we dan terug en vertelde we het de commandant. Later werd er afgesproken dat we met de volgende oefening zonder perslucht doen. We willen geen paniek zaaien in Alkmaar. Maar dat was een leuke ervaring.

00:27:10

Interviewer: Jan, kan je me iets vertellen met hoeveel man jullie dan hier zaten?

00:27:14

Jan Dekker: Ik dacht iets van 25, hooguit 30 man. Ik kwam tot 25 namen. Laatst kwam ik een oud collega tegen. Er is ook een reünie geweest van alle oud- bemanningsleden. Net nadat het dicht was.

00:27:51

Jan Dekker: Ik ben vanaf 1966 begonnen bij PTT KPN. Wij werden in 2002 doorverkocht aan Volker Wessels bouw. Ik zat toen bij de bouw van telefooncentrales. Dat ging na een jaar of drie dicht, want ze hadden geen winst meer. We hebben nog een jaar doorgewerkt. We wisten dat we ontslagen zouden worden. Toen een maand of twee daarna toen werd er een reünie gehouden van de bunker. Toen had ik geen zin meer in een feestje in de bunker. Ik ben daar niet heen gegaan.

00:28:34

Interviewer: Heb je nog contact met mensen van de bunker?

00:28:47

Jan Dekker: De enige waar ik contact mee heb gehad is Erik (?). En dan Piet Versteeg via de website. Piet was de techneut die ook dingen in de bunker deed. Tegelijkertijd hebben we hier gezeten. Piet kwam ook in alle andere KPN gebouwen, dus kan met zekerheid zeggen dat op de Heul echt geen bunker zat. Was het geld ook niet voor.

00:29:22

Jan Dekker: Hier zijn ook alle verbindingen, want je moet een district centrale hebben om een volgende district centrale te kunnen bereiken. Hiërarchie van een centrale: dan ga je van onder naar boven in het gebouw. Ook hier zit je een gewone centrale, die zit onderop. De knooppuntcentrale en dan boven de district centrale. Helemaal boven het station zat een verbinding met Engeland. Een dikke kabel ging in de Noordzee onderdoor en kwam in Engeland weer boven. Hier stond dus daar apparatuur voor Internationale verbindingen.

00:30:04

Interviewer: Ik ben benieuwd als jullie dan hier een weekend zaten, wat deden jullie voor recreëren, spelletjes?

00:30:22

Jan Dekker: We hadden ook een tv. We hadden een videorecorder en er werden video's vertoond. Een keer hadden we een video opstaan en toen kwam een vrouwelijke beveiligingsmedewerker uit Haarlem even kijken hoe het ging met oefening. Die keek ook haar ogen uit! Daarna mocht dat niet meer.

00:30:44

Jan Dekker: En hier had je een barretje tussen de spiegel staat. Daar hebben we nog een foto van. Dat ben ik met een zwarte baard.

00:31:25

Jan Dekker: We zitten gezellig aan de bar waar ook een magnetron was. Af en toe werd er een balletje in de magnetron gestopt.

00:31:34

Interviewer: was er een speciale kok?

00:31:36

Jan Dekker: Er waren wel mensen die konden koken, geel speciale kok. Het grappige was ook dat we tijdens de oefening het de bedoeling dat we noodrantsoenen gingen eten. Jaap van der Werff was redelijk eigenwijs die zei "Dat gaan we niet eten".

00:32:01

Jan Dekker: Dus voordat de oefening begon kwam er een bakker en een slager. Er werd van alles naar binnen gehaald dat werd opgeslagen, dus lekker eten.

00:32:20

Interviewer: Kan je je nog herinneren hoe je dat vond om hier zo lang onder de grond te zijn?

00:32:29

Jan Dekker: Je merkt het eigenlijk nauwelijks. Je staat er niet bij stil. Je maakt een praatje met je collega's, zit te Klaverjassen, een boek te lezen of zat aan de bar. Volgens mij was er tijdens een oefening geen alcohol. We hebben ook een keer hier een feestje gehad met alle vrouwen erbij. Samen met mijn vrouw op de fiets gezeten te trappen dus moest iedereen ook doen.

00:33:20

Jan Dekker: Je zat aan tafel met veel stoelen en het was gezellig aangekleed.

00:33:29

Interviewer: Tafels en stoelen zaten niet vast?

00:33:36

Jan Dekker: Nee, die zaten niet vast.

00:34:13

Jan Dekker: Na de sluiting ben ik landelijk gaan werken. Ik heb van Limburg tot aan Zwolle rondgezworven.

00:34:27

Jan Dekker: Ik heb begrepen dat er later een fitnesscentrum in gebouwd is hier en daar zijn de spiegels van.

00:35:18

Interviewer: Ik ben ook benieuwd over jouw persoonlijke ervaring tijdens de Koude Oorlog. Ben je opgegroeid in Alkmaar?

00:35:28

Jan Dekker: Ik ben geboren in Oudorp.

00:35:38

Interviewer: Heb je nog andere dingen te vertellen over specifiek deze bunker of werkzaamheden?

00:35:47

Jan Dekker: Ik werkte bij de huistelefonie. We deden aanleg en instandhouding, dus we verleenden ook service. We hadden ook een storingsdienst. Als een storing te lang duurde dan werd het teruggegeven aan de onderhoudsafdeling. Daar gingen wij vanuit onderhoud heen. Storingen moest de monteur zoveel mogelijk oplossen binnen korte tijd. Wij hebben wel storingen gehad dat we 3 of 4 dagen aan het zoeken waren.

00:36:20

Jan Dekker: Vanuit die functie hadden wij wat vaste dingen in de maand die we moesten doen. Dat was onder andere accucontrole bij de politie, de brandweer en de GGD. Want die centrales draaide allemaal op accu's. Dat waren nog oude lood accu's in vaker open bakken. Daar moesten we het zuurpeil wegen en indien nodig aanvullen met gedistilleerd water en andere dingen.

00:36:57

Jan Dekker: Vandaar dat ik ook in andere gebouwen ben geweest. Ik reed bijna dagelijks naar het oude luchtmachtcentrum aan de Boezemsingel. Daar gingen wij bijvoorbeeld heen voor onderhoud en voor de lege oude groen batterijen ophalen. Die batterijen gingen we vervangen op Vliegveld Bergen. Dat was toen nog niet meer operationeel, maar er zaten wel militaire. Dat was een opslag voor militair materieel in tijden van oorlog. En daar gingen wij dus met het autootje over het terrein om batterijen te verwisselen. De oude batterijen mochten we meenemen van de man van de luchtmachtcentrum en die gebruikten we thuis weer voor speelgoed van de kinderen.

00:38:05

Jan Dekker: Vandaar dat ik ook maar één keer in de bunker van het stadhuis was geweest. Voor

de aanleg van de verbindingen van toestellen. Zag overigens op de foto nog een grijs kastje, een kastje van twintig centimeter hoog en vijftien centimeter breed. Dat is een interne verdeler in dat pand, dus die gaat naar het centrale. Omdat we aan het werk waren moesten we de verbinding daar neerzetten en hebben we getest. Of het gemeentehuis zat aangesloten op het politiebureau, dat durf ik niet meer te zeggen. Of op de BB bunker, maar dat weet ik niet zeker. Bij de BB bunker in de Frans Halsstraat zijn we ook geweest voor verbindingen. De BB gebruikte wel verbindingen, konden ze niet zelf aanleggen, dus logisch dat het PTT daar verbindingen werden aangelegd. De bunker in de Vest ben ik één keer in geweest. Daar zat volgens mij geen enkele verbinding. Die was ook niet bedoeld voor de hoge heren, maar voor het voetvolk. Als je er snel bij was dan mocht je daar schuilen. Ook op de Vest hadden wij dan vanuit het theater zelf ook verbindingen met de NOS in Hilversum, geluidsverbindingen. Daar moet de PTT bij zijn bij de verbinding. Als het geluid uitvalt tijdens een show, dan moet meteen in actie worden gezet. Stonden buiten van de grote regiewagens waar verbinding in waren.

00:40:34

Interviewer: Had vliegveld Bergen nog tijdens de Koude Oorlog een rol?

00:40:38

Jan Dekker: Dat durf ik niet te zeggen. Ik weet wel dat er boten lagen opgeslagen. Vrachtwagens stonden in de loods. Op het terrein rechts stond een gebouw daar zaten wat militairen in. Daar gingen we heen om ons aan te melden om te batterijen te vervangen. Na afloop meldde ons af en gingen we weer weg. We reden het hele terrein rond. Alle loods en af.

00:41:31

Interviewer: Je bent dus ook in de bunker van het stadhuis geweest. Kan je nog een beetje herinneren hoe dat er toen uitzag?

00:41:36

Jan Dekker: Voor mij was dat een heel klein bunkertje met op het eind een tafel en daar stond dan later het toestel. Er hing een bordje aan de muur. Maar het was eigenlijk een bunkertje van niks in mijn ogen. Achteraf begreep ik van de website dat er twee mensen in konden zitten. Je zag ook geen voorraadkamertje ofzo. Ik zag er wel een elektrisch kookplaatje. Wel grappig want als de bom valt dan zal je er weinig aan hebben. Volgens mij zat er ook geen noodaggregaat. Ik heb hem nooit gezien. Meestal als wij dus in zo'n gebouw kwamen, kwamen wij eigenlijk overal in alle ruimtes.

00:43:12

Interviewer: De bekende bunkers voor mij zijn het Stadhuis, de BB en de Vest. Ken jij er nog meer?

00:43:26

Jan Dekker: Zou het niet weten. Ik weet wel dat we in het Stadhuis naar beneden zijn geweest. In mijn gedachte was daar ook een soort onderaardse gewelf. Daar gaan meer geruchten over dat er gangen zijn uit de middeleeuwen. Wij hebben gekeken, maar er stond een hoop water in. We zijn er niet ingegaan. Later lees je die verhalen van onderaardse gangen. Toen dacht ik, ik had toch verder moeten kijken. Inmiddels is de straat al 30 keer open geweest en zal weg zijn nu.

00:44:32

Jan Dekker: Ik zou niet weten waar er voor de rest nog bunkers waren.

00:44:37

Interviewer: Voor als er inderdaad iets zou gebeuren hier in Alkmaar of omgeving en je moest je terugtrekken, kon je dan inderdaad hier twee weken overleven? Waren er faciliteiten voor aanwezig?

00:44:58

Jan Dekker: Toen ik de vraag kreeg of ik bemanningslid van de bunker wilde worden, vroeg ik wat dat precies inhoudt. Van der Werf vroeg mij. Toen zei hij dat als de bom valt, dan gaan we vanuit die bunker wat voorzieningen treffen. Toen vroeg ik hoe lang dat gaat duren? Nou ja, we hebben voor 14 dagen voedsel en spullen. Dat houdt in dat ik tegen me vrouw zeg “toedeledokie, het is mooi geweest. Ik ga de bunker in want dat vind ik van het grootste belang”. Van der Werf zei dat dat wel de bedoeling is. Dan moet je mij niet vragen, want dan kom ik niet. Als de bom valt ga ik niet die bunker in, maar naar huis. Als ik dan al thuis kan komen. Van der Werf zei “Dan kan je gerust komen, wat dan doen we dat allemaal”. Toen wilde ik wel bemanningslid worden. Het heeft een enkel nut als de bom valt. Dan is heel Noord-Holland weg en heeft een enkel nut dat wij hier zitten. Kan je beter met je vrouw en kinderen tegelijk verdampen en wegwezen.

00:46:01

Interviewer: Moest je daarvoor nog iets officieels ondertekenen?

00:46:09

Jan Dekker: Volgens mij heb ik niks ondertekend. Ik zat ook al bij een andere vereniging. Want je bent natuurlijk niet alleen in deze bunker actief, maar je had ook nog een bewakingsclub, dus een beveiligingsclub. En je had een EHBO Club. Er waren EHBO-ers, NCO-ers en bewakers. Ik was op dat moment wel lid van de bewakingsclub. We kregen ook EHBO en hadden pistolen. We kregen schietoefeningen in de fietsenkelder beneden. Een keer tijdens een speciale calamiteit, iets met bedreigingen van Molukkers, maar dat weet ik niet zeker. Die zouden vitale objecten gaan saboteren. We gingen ook schieten in Petten in de duinen. Dan stond er een politieagent naast. We schoten met scherp.

00:48:10

Interviewer: Kende je Piet Versteeg ook nog persoonlijk.

00:49:11

Jan Dekker: Op een geven moment zijn er veel uit dit gebouw verplicht verplaatst richting Amsterdam. Ik heb zelf ook een tijdje in Amsterdam gezeten. Op gegeven moment was dit gebouw, op de technuten na eigenlijk helemaal leeg. Dus kwam niemand er meer in. Ik heb hier de rol van projectleider nog wel gezeten in een ruimte.

00:50:21

Interviewer: Nog even over jouw algemene ervaring over de Koude Oorlog in Alkmaar. Had jij het idee dat er spanningen waren? Of heb je mee gedemonstreerd? Heb jij het idee dat het hier leefde?

00:50:41

Jan Dekker: Nee, ik weet wel in opleidingstijd hadden we een collega in 1966 die protesteerde tegen de oorlog in Vietnam. Dat heb ik toen de tijd wel meegekregen. De koude oorlog heb ik zelf meegekregen dat ik in militaire dienst ging, dat is dus in december 1970. Ik heb achttien

maanden gediend. Toen heb ik wel dingen van de Koude Oorlog meegekregen. Als militair wordt je daar mee volgepompt. Dat was uiteraard voor dat ik in de NCO kwam. Daar gingen wij oefeningen doen in de Bergenheide. Ik zat bij de verbindingdienst. We gingen de bush bush in met een vrachtwagen met zendapparatuur. Moesten we een mast hijsen van 18 meter met antennes erin.

00:53:48

Interviewer: Had je thuis ook de Wenken ontvangen?

00:53:59

Jan Dekker: Ja, heb ze een keer gelezen. Je moest onder de trap zitten en je moest een paar blikken hebben en een blikopener, een zaklantaarn en een paar flessen water. Toen ik hier in de bunker kwam dacht ik al dat heeft geen enkel nut. Volgens mij vinden ze je terug onder een hoop puin. Daar heb ik niks aan gedaan. Ik heb nu wel eerlijk gezegd, omdat stroom wel eens uitvalt, thuis ook een noodaggregaat van vijf kilowatt staan. Ik heb ook zenders op accu's draaien. Onder radiozendamateurs is een vereniging. Die leggen verbindingen als er nood is. Dus als alles uitvalt zijn wereldwijd de radio-amateurs de eerste die verbinding met elkaar leggen. Dat was in de Koude Oorlog ook zo. Dat had ik wel meegenomen eigenlijk. De zenders draaide op accu's, dus ik kon als de stroom uitviel ook verbinding leggen met de buitenwereld. Maar er zijn ook oefeningen geweest in Noord-Holland met de politie, brandweer GGD en met DARES. Militairen ook bij betrokken. Scenario gespeeld dat alles uitvalt en de zendamateurs de verbindingen overgenomen.

00:57:28

Interviewer: Misschien kunnen we een rondje doen per ruimte en misschien komen er ook weer bepaalde dingen naar boven. Ik wil je in ieder geval voor dit deel bedanken. En ik wil nog even officieel toestemming vragen of wij inderdaad jouw informatie voor publicatie voor gemeente Alkmaar en Regionaal Archief Alkmaar mogen gebruiken?

00:57:52

Jan Dekker: Dat mag. Ik kan je ook toezeggen om documenten op te sturen. Ik heb er nog even naar gekeken, maar misschien ligt dat diep op zolder.

00:58:05

Interviewer: Hartstikke leuk. Je hebt ook wat beeldmateriaal opgestuurd en dat mogen we wellicht ook gebruiken? Uiteraard met bronvermelding.

00:58:16

Jan Dekker: Uiteraard in de kantine met al die andere mensen en de wetten van de privacy. Weet ik niet of dat zomaar mag.

00:58:22

Jan Dekker: Ik had zelf ook nog punten. Ik had een lijstje gemaakt.

00:59:00

Jan Dekker: De verschillende netten waren de Overheidstelefoonnet, dat is dus ook een net dat over de hele overheid rondgaat zeg maar. En de Rijkstelefoonnet. Sommige dingen haal ik door de war, wat was nou wat? Defensie-inductornet? Overheidstelefoonnet dat zit alleen in vitale gebouwen. Volgens mij was de Rijkstelefoonnet alles wat met het Rijk te maken had, bijv. ministeries.

01:00:31

Jan Dekker: Ik las ergens dat een vitaal object mag een overheidstelefoonnet aansluitingen aanvragen. En alle telefooncentrales waren vitale objecten. Dus toen ging ik voor al die 1600 telefooncentrales een overheidstelefoonnet aanvragen. Maar die stonden ook vaak in bunkers opgesteld. Volgens mij, nu ik er over begin, heeft er hier ook een gestaan, van het Overheidstelefoonnet. Ik had zoveel aanvragen dat die dingen allemaal zijn uitgebreid. Ik heb begrepen dat het Overheidstelefoonnet nu niet meer bestaat, dat zal wel die centrale staat er nu ook niet meer.

01:01:29

Interviewer: Ik dat hetzelfde als het Noodnet?

01:01:32

Jan Dekker: Ik denk dat dat hetzelfde is als het Noodnet. Wij noemden dat dan misschien officieel het Overheidstelefoonnet. Het Rijkstelefoonnet, maar misschien was dat de verbinding die de burgemeester had met onder andere

01:01:52

Interviewer: Je had ook het Mininoodnet, maar dat was weer een apart net dat was neergelegd.

01:01:55

Jan Dekker: Daar weet ik even niks van. Over de Ardennen misschien nog iets. Daar zijn we ook geweest. Dat was een feestje. In Haarlem was geregeld dat de hele NCO ploeg naar de Ardennen mocht voor een oefening, voor een groepstraining. Want ja, die zaten er kennelijk kort bij elkaar en die kregen een groepstraining. Maar wij zaten hier ook bij elkaar, maar kregen dat niet allemaal. Na twee jaar zeuren kregen we dat ook. Met de bus naar de Ardennen gegaan. We kwamen daar aan en mochten meteen door de Ardennen in de regen lopen. Na het rondje rennen kwamen we terug en zei de groepstrainer “jullie zien er nog fit uit, ga nog maar een rondje doen”. Toen we terug kwamen gingen we meteen helpen met piepers en andere dingen schillen. De groepstrainer zei dat het de bedoeling was te trainen als groep, maar jullie zijn al een groep, er valt niks te doen. Laten we er maar een plezierig weekend van maken. Het is ook een hele we leuk weekend geworden want we waren alle een team. We bouwden op elkaar.

01:03:28

Interviewer: Jullie hadden om de twee weken een training. Dus jullie zaten al vaak bij elkaar?

01:03:35

Jan Dekker: Volgens mij was dat altijd woensdags. Dat durf ik niet zeker te zeggen. De week erop had ik dan de schuttersoefeningen.

01:03:50

Interviewer: Je zei dat jullie de noodrantsoenen hier liever niet hier aten. Maar je mocht het meenemen naar huis?

01:03:56

Jan Dekker: Ja, Van der Werf zei “dat ga ik niet eten, ik zit hier wel voor mijn lol”. Er werd dus van alles besteld, de bakker, de slager en noem maar op. Dat werd klaargemaakt. Warme maaltijden met de magnetron. We hebben lekker gegeten in de bunker. De noodrantsoenen moesten na de oefening wel op worden gemaakt. Tijdens de oefening werden die opengetrokken

en werden ze gebruikt. Ja, dan na een tijdje dan waren ze over de datum en moesten ze weg en vervangen. Dan mocht elk bemanningslid voor 2,50 gulden dat kopen als je interesse had. In een doos die ik had gekocht zat Struisgroente in, jam, sigaretten en crackers. Dus die werden dan doorverkocht aan bemanningsleden kwamen er weer nieuwe noodrantsoenen.

01:05:53

Interviewer: Dankjewel Jan. Daarna gaan we straks weer even verder in de bunker.